

Doç. Dr. Erhan Kurt: 3. basamak, tasarının dışında tutulmalı

SD

Kamu Hastane Birlikleri Yasa Tasarısı, TBMM'de yasalaşmayı bekliyor. Türk Tabipleri Birliği ve bazı sağlık örgütlerinin yoğun eleştirilerini alan tasarımı 14. sayımızda farklı kesimlerin penceresinden ele alıyoruz. Tasarının yasalaşması durumunda görevi sona erecek olan Bakırköy Ruh ve Sinir Hastalıkları Eğitim Araştırma Hastanesi Başhekimliği Doç. Dr. Erhan Kurt, tasarıya bir kamu hastanesinin başhekiminin gözünden baktı.

Kamu Hastane Birlikleri Yasa Tasarısı, kamu hastanelerini tıpkı özeller gibi sınıflandırmayı öngörüyor. Bu sınıflandırmanın sağlık sistemimize nasıl bir faydası-zararı olur?

Temelde insanların kafasında böyle bir sınıflama zaten zaman içinde oluşuyor ve bu kanaat yerleşiyor. Bunun, somut verilerle kategorilere ayrılması demek

sınıflama. Sınıflama hasta ve çalışan memnuniyeti, altyapı, kalite, verimlilik gibi esaslara dayalı. Ancak burada gözden kaçırılmaması gereken bazı hususlar var. Mesela, bu parametrelerin her biri tamamen yönetimlere bağlı değil, ayrıca her hastane aynı şansa sahip değil ya da başka bir deyişle bazı hastaneler daha şanssız durumda. Yani yüz metrelik yarışa epeyce geriden başlamak gibi. Kısa zaman içinde bu dezavantajların değişmesi de zor görünüyor. Ayrıca yaptığımız iş insana dayalı, yani elimizdeki kadro ile iş yapıyoruz, her hastane bu konuda da eşit durumda değil.

Bu tasarı sizce sağlıkta “özeleştirme”ye mi, “özerkleştirme”ye mi neden olacak?

Özerkleştirme olacağı savunuluyor, tasarımı yorumlayan bazı kişiler tarafından. Doğrusu kanun tasarısını ve yorumları okuduğumda bende bir endişe oluştu. Bu his, yeni, farklı ve alışık olun-

madık bir durumla karşı karşıya olduğumuzdan kaynaklanmış olabilir, yani kısmen mesnetsiz kabul edilebilir. Öte yandan bu yeni durumun yeni sorunlar getirmesi de kaçınılmaz görünüyor. Geleneksel sağlık sisteminde köklü bir değişimden söz ediyoruz. Değişim iyidir denilebilir ancak her değişim arzulanan sonucu doğurmayabilir. Sağlık hizmetinin sosyal devletin temel görevlerinden biri olduğuna inanıyorum. Toplumun daha mağdur ve yarışma yetisi zayıf bir kesimi için pozitif ayrımcılık gerekiyor. Bu kesim için devlet hastaneleri muhafaza edilmeli.

Tasarıda iş güvencesinin olmayacağını söylemek kehanet olur

Türk Tabipleri Birliği ve sağlık sendikaları önceki tüm uygulamalarda da yaptığı eleştirilerini sürdürüyor; yasa tasarısının kamu hastanelerini kâr güden kurumlar haline dönüştü-

receğini, vatandaşın ödeyeceği paranın artacağını, sözleşmeli olarak işe alınan sağlıkçıların iş güvencesinin olmayacağını, düşük ücretle örgütsüz çalışmaya zorlanacaklarını iddia ediyorlar. Bu eleştirilerde haklılık payı var mı, nasıl?

Henüz daha her şey ortaya çıkmadan peşin bir şekilde bu tür keskin eleştiriler, eleştirinin özgül ağırlığını azaltır, sözünüz dinlenmez hale gelir. Dengeli biçimde yapılacak yorumlardan ise herkes istifade eder. Hastanelerin kar güden işletmeler haline daha fazla gelebileceği endişesini ben de taşıyorum. Ancak vatandaşın daha fazla para ödeyeceğini, sağlıkçıların iş güvencesinin olmayacağını, düşük ücret alacaklarını söylemek kehanet olur.

Kamuda sağlık harcaması 2010 bütçesinde 40 milyar liraya ulaşmış görünüyor. Bu da çok yüklü bir fatura. Bu konuda ne düşünüyorsunuz?

Bu konuda tam tersini düşünüyorum. Geçmiş yıllara kıyasla zaman zaman faturanın kabardığı ve sürdürülebilirliğin zorlaştığı yorumları yapılabilir. Doğrusu benim de bu endişelere katıldığım oluyordu daha önce. Ama üzerinde biraz düşünüp, farklı yorumlara da kulak verince tam tersi düşünmeye başladım. Yani sağlığa ayrılan bütçe bizim çapımızdaki bir ülke için o kadar küçüktü ki! Dolayısıyla bu aşırı artış kaçınılmazdı. Sağlık pahalı bir hizmet ve daha iyi bir sağlık sistemi kurarak, daha iyi hizmet vermek istiyorsak daha da fazla bütçe ayırmak zorundayız.

Sizce bu tasarıdan hastane çalışanları nasıl etkilenecek?

Hastane çalışanlarının nasıl etkileneceği yanında dolaylı olarak Bakanlığımızı ve siyasi iradeyi nasıl etkileyeceğini de tartışmak gerekir. Ben burada ciddi bir siyasi risk görüyorum. AK Parti hükümetleri döneminde sağlıkta ciddi ilerlemeler kaydedildi ve adeta çağ atlandı. Bu iyileşmeler de, bunu gerçekleştiren siyasi iradeye halk desteği olarak geri döndü. Bu hizmet sağlık çalışanları eliyle veriliyor, yani enstrümanımız insan. Ancak şu anda bu hizmeti sunan ve sağlık sistemini iyileştiren kadroda ciddi bir tedirginlik olduğu görülüyor. Bu tedirginlik, güvensizlik ve huzursuzluğun artması halinde tepkiler sağlık sistemini olumsuz etkileyerek halkın aldığı hizmetin kalitesinde düşüşe yol açabilir. Bu da siyasi bir risk olarak geri dönebilir. Paradigma bu yasa ile değişiyor, sağlık çalışanlarının buna ne kadar hazır oldukları ile ilgili ciddi kaygılarım var.

Tabipler, bugünkü sistemde nasıl bir iyileştirme istiyor, bu yasa iyileştirme getirecek mi?

Hekimler temel özlük haklarının, aldıkları eğitim göz önüne alındığında, diğer kamu görevlilerine göre geri olduğunu düşünüyor. Sistem açısından bakıldığında performans dayalı ek ödeme sisteminin özellikle eğitim hastanelerine çok da uygun olmadığı, hekimler arasındaki yaygın ve kesin kanaat. Bu yasanın bir iyileştirme getireceğine dair bir bilgi sahibi de değilim maalesef.

Bu tasarinın Sağlık Bakanlığı'nın üzerindeki yükü azaltacağı, düzenlemelere yoğunlaşabileceği yorumlarına katılıyor musunuz?

Bakanlık şimdi de yapıyor bunları. Denetleme-düzenleme ile ilgili fonksiyonlarını daha da geliştirebilir şimdiki halde de.

Tasarı, özel sektörün yıllardır dillendirdiği, "Sağlık Bakanlığı hem rakibimiz hem patronumuz. Bu durum adil değil" eleştirilerini nasıl etkiler? Bakanlık, patronluk yetkilerini biraz olsun devrediyor mu?

Özelle kamunun rakip olmasına gerek yok. Sağlık alanında açık o kadar büyük yük ki, düşüneceğimiz en önemli şey, eldeki imkânlarla daha iyi bir sağlık hizmetinin nasıl verileceği olmalı.

Yönetim kurulunda daha çok hekim olmalı

Peki, sizce bu tasarı ile de yasalaşacak olsa nasıl olmalı?

Bu tasarinın mutlaka yasalaşması gerekiyorsa, en azından 3. basamak sağlık kuruluşları dışarıda tutulmalı diye düşünüyorum. Çünkü şimdi bile zorlanılan eğitim fonksiyonunun hastane birlikleri yarasından sonra daha da güçleşeceğine dair bir kaygı taşıyorum.

Yönetim kurulunda hekim sayısının azlığı da dikkat çekiyor. Tasarıya göre Birliklerin yönetim kurulunda 2 ya da 3 hekim olabilecek. Bu ise yönetim kurulunun sağlığa daha küçük bir penceresinden bakması anlamına gelebilir. Özellikle büyük hastanelerde başhekimlik ya da başhekim yardımcılığı ikinci görev olarak yapılabilecek iş olmaktan çıkacak oldu. Hastaneleri hekim mi işletmeci mi yönetsin ikilemine benim cevabım kariyer planını yöneticilik olarak çizmiş, hekimlik değil işletmecilik ve yöneticilik yapan hekim şeklindedir. Dolayısıyla bu bağlamda, hekimin ya da hekimlerin ağırlıkta olduğu bir kurulun hastaneleri yönetmesi gerektiğini düşünüyorum.

Tasarının en tartışmalı bölümlerinden biri de, verimlilik esasına göre bazı birimlerin yönetim kurulu kararıyla lağvedilebileceği ile ilgili. Tasarıda ve tasarı hakkında yapılan yorumlarda haklı olarak verimliliğe çok vurgu yapılıyor. Elbette dikkat etmek gerekir ancak öyle birimlerimiz vardır ki orada verimliliğe bakamayız. Hayati olan ya da eğitim-araştırma için çok önemli yerler verimliliğe kurban edilmemelidir.

Başka nelere dikkat edilmeli?

Örneğin getirilmesi planlanan diğer bir değişiklik de çalışanların maaşını hastanelerin/birliklerin ödemesi. Şimdiki halde, bu maliyeti birçok hastanenin kaldırabilmesi mümkün görünmüyor. Her ne kadar birliklerin daha güçlü olacağı iddia edilebilirse de, mali yapısı bıçak sırtında olan hastanelerin maaşları, prim ve vergileri karşılması zor görünüyor.

Tasarının en tartışmalı bölümlerinden biri de, verimlilik esasına göre bazı birimlerin yönetim kurulu kararıyla lağvedilebileceği ile ilgili. Tasarıda ve tasarı hakkında yapılan yorumlarda haklı olarak verimliliğe çok vurgu yapılıyor. Elbette dikkat etmek gerekir ancak öyle birimlerimiz vardır ki orada verimliliğe bakamayız. Hayati olan ya da eğitim-araştırma için çok önemli yerler verimliliğe kurban edilmemelidir.